

עמותת
הצירים
והפסלים
תל אביב

איל צאום "עור"

אוצרת: גלית סמל

"עור"

בסדרת צילומים זו מעלה צאום שאלות ביחס לקשר שבין האדם לעיר וביחס למציאות שבתוכה הוא פועל. צאום מציג את המעטפת החיצונית של הגוף על המעטפת החיצונית של הבניין ותופס באופן זה את פני השטח של העיר כקרום או כעור. הקליפה הארכיטקטונית כמעטפת מגוננת, כשטח המסמן גבול, המגדירה חלל פנימי וגם מפרידה אותו מן החוץ, מקבילה מבחינה זו לעור האנושי.

המרקם האמיתי של העור משתקף מבעד לבניינים, לשביל ולגשר. העיר נהפכת לפיכך לפני-שטח אורגניים ובעקבות זאת לבעלת כוח ייצוגי עצום. צאום עוסק ביחסי הגומלין בין: המטאפורה לקונקרטי, בין המציאות לאשליה ומנסה לבחון את היחס הדו-ערכי והשברירי שבין פני-השטח ובין מהותם הפנימית – חוץ ופנים.

העור המוקרן על המשטח מהווה מעין מסך המכסה ומגלה, מסתיר וחושף. הוא מלווה אותנו בדרכנו בעיר והשלכותיו פרושים לעיני כל. התוצר הוא תזכורת בלתי נמנעת של בליית הגוף וגם של בליית העיר ושל עובדת כליוננו. אולם, בניגוד לאדם, העיר נתונה תמידית לתהליך של הריסה ובנייה מחדש. פשיטתו של הבניין את עורו "הישן" ולבישתו עור "חדש" מסמלת בצורה זו התחדשות, כאשר האדם הוא זה המניע את התהליך.

העור כמיכל העוטף את האדם, מדומה לרחם ענקית – כלי הקיבול האימהי, המכיל את האדם. הפרידה היא חלק מתהליך ההתפתחות של האדם מן הביטחון שמעניקים העור והריח של האם. האחדות האבודה עם האם באה כאן לידי ביטוי בהרגשת הביטחון שנוצרת מההכלה של הסביבה. עם מותנו, אנו נתונים שוב בתוך מעטפת עור. העיר – כמעטפת לגוף, מהווה גם מקום מנוחה ובית לנשמת המת.

השתלבותו הטוטאלית והחד-משמעית של האדם במעשה כפיו – העיר, באה לידי ביטוי ויזואלי גם באופן יציאת שערות מתוך הקומות העליונות של בניין באחד מן הצילומים. הגוף הוא חלק מן העיר. הבן-אדם הוא תא, איבר בתוך העיר הגדולה. אולם, העיר היא זו שחיה, לא האדם. הכלכלה והמסחר הם האיבר החי, כאשר האדם הוא הגורם המניע. האדם מכונן את העיר המכוננת את האדם, אולם בעיר של צאום אין לאדם קיום. מקומו של הסובייקט נמחק לחלוטין. לאדם אין קיום בתור פרט אלא רק כחלק ממסה, חומר, המאפשר לעיר את קיומה.

העיר מה היא? לשם מה היא קיימת? את מי ואת מה היא אמורה לשרת?

בני-אדם מזהים למן הילדות לפי תכונות עורם: צבעו, מרקמו, כתמיו, קמטיו, נקבוביותו וכיוצא באלה. יש המניחים שהחזות החיצונית משקפת בדרכים רבות את האני הפנימי. העור הוא אפוא ביתם של הגוף והנפש גם יחד. אולם לפי צאום, אין מהות פנימית, אלא רק מבנה חיצוני משתנה ובר חלוף. נותר רק עור וכיסוי. האדם נתפס כחומר, כמסה, הנותן לעיר את הקיום, אין התייחסות לאדם בתור אינדיבידואל, כיצור חושב. דבר זה מזכיר את אבי הפסיכולוגיה הביהביוריסטית, ב"פ סקינר, שמושג "הקופסה השחורה" שלו דחה את רעיון קיומם של מצבי נפש פנימיים.

החוויה התרבותית החדשה היא מנוכרת. בעיני האסתטיקה החדשה עצם ייצוג של החלל החל להיראות כבלתי מתיישב עם ייצוגו של הגוף האנושי. כך, מאבד העולם את עומקו האנושי ומאיים להפוך למשטח המייצג עור אמיתי.

צאום ממשיך את מסורת הצילום האובייקטיביסטית (הישנה והחדשה) הגרמנית שחקרה את האיכויות המבניות והצורניות של מבנים ובדומה לצילום התיעודי האמריקאי של שנות ה-30 ולצילום הגרמני (ברנד והילה בכר – מאבות התנועה הפונקציונלית הגרמנית, אנדריאס גורסקי ועוד) המתעסקים במיפוי המרחב ובתיעוד אובייקטיבי של אדריכלות, עבודותיו ישירות, מדויקות, חסרות יחס, מקום או זמן.

על הוידאו:

דימויים של חפירה בתוך העור, חיפוש ומציאה של גוף זר.

צאום מתייחס לדברים הנכנסים אלינו לגוף באופן לא טבעי כמו – כדורים, רעל, פרסומות וכדומה. אנחנו חיים בשביל לצרוך. כולנו פתיים של תרבות הצריכה. חינו ותרבותנו כבר אינם מעוצבים על-ידי הטבע, אלא על-ידי סביבת תקשורת ההמונים האלקטרונית שיצרנו במו ידינו. הוא קורא תיגר על טעמה של תרבות הצריכה ומפנה חיצי ביקורת בתלות הממכרת של החברה בתקשורת ובפרסום. דרך תרבות הצריכה, מניעים בני-האדם את העיר. פעולת החפירה בגוף היא נסיון להוציא לנקות ולהוציא את תרבות הצריכה מתוכנו. פעולת הניקוי העצמי היא רפטיביבית, סיזיפית, לא נגמרת, מייאשת וחסרת סיכוי ובכל זאת הכרחית למען שמירת שפיות.

גלית סמל

אייל צאום

יליד 1969 חי ועובד בתל-אביב

לימודים

1994 - 1991 עיצוב גרפי

1999 - 2003 מדיה דיגיטלית, צילום וקולנוע, קמרה אובסקורה

תערוכות ותערוכות מתוכננות:

2004 - סנימטק ת"א, הקרנות סרטי בוגרים של קמרה אובסקורה

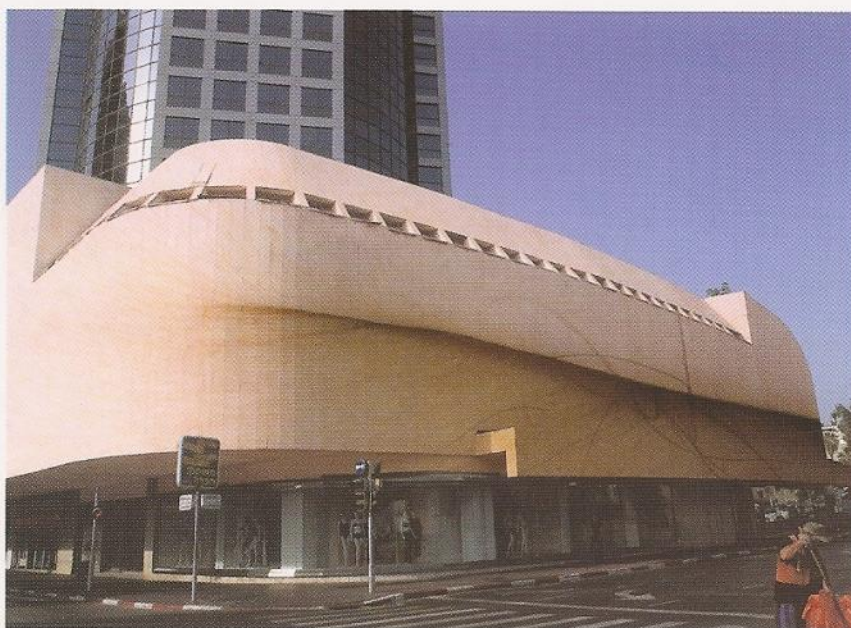
2004 - פרוייקט דיוקן ת"א, תערוכה קבוצתית

2004 - בית האמנים, תל אביב, "skin", תערוכת יחיד

2004 - גלריה קמרה אובסקורה, תערוכת יחיד

2003 - מוזיאון ר"ג, תערוכת בוגרי קמרה אובסקורה

2001 - Jaffa Art, תערוכה קבוצתית, "פרויקט איילון"

עיצוב: דפנה גריף

בית האמנים ע"ש יוסף זריצקי, ת"א אלחריזי 9 ת"א, 64244 טל. 03-5246685

התערוכות בסיוע המועצה הציבורית לתרבות ואמנות מדור לאמנויות פלסטיות

